

ΔΕΛΤΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ

Αριθμός 71 | 8 Νοεμβρίου 2019

ΔΙΚΤΥΟ για τη
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
στην Ελλάδα
και την Ευρώπη

ΣΥΝΟΨΗ:

Η «αποκαθήλωση» των δημόσιων οικονομικών από την κορυφή της επικαιρότητας, τα απόνερα των μετά-μνημονιακών αξιολογήσεων και η προσδοκώμενη «κανονική» έξοδος στις αγορές, η μείωση των μισθών δια της...αυξήσεως τους, μια αχτίδα ισορροπίας σε ένα εύθραυστο διεθνές περιβάλλον και οι πρώτες 100 ημέρες του κυβερνητικού μέλιτος είναι τα θέματα του παρόντος ΔΕΛΤΙΟΥ.

Τα οικονομικά σε δεύτερο πλάνο

Η υποτυπώδης οικονομική τάξη που επικρατεί το τελευταίο διάστημα στην Ελλάδα, έχει αποκαθηλώσει τα οικονομικά ζητήματα από την κορυφή της επικαιρότητας όπως αντίθετα είχε εθιστεί η κοινή γνώμη κατά την φλέγουσα περίοδο της κρίσης χρέους.

Για πρώτη φορά μετά το 2009 η λογική αυτή φαίνεται πως διαπνέει και την ελληνική κυβέρνηση, η οποία προτάσσει την πολιτική υποστήριξης των αναπτυξιακών σχεδίων και προσέλκυσης επενδύσεων, σε σχέση με τις όποιες διαπραγματεύσεις με τους δανειστές και τους εταίρους ή τα αμιγώς οικονομικά μέτρα που προτίθεται να λάβει.

Κατά κύριο λόγο το κλίμα αισιοδοξίας στην κοινή γνώμη και την αγορά στηρίζεται περισσότερο σε προσδοκίες παρά σε μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες και κυβερνητικές τομές στο παραγωγικό μοντέλο, που βρίσκονται ακόμα εν αναμονή.

Τόσο οι νομοθετικές πρωτοβουλίες όσο και η πολιτική ρητορική των πρώτων 100+ ημερών, αγγίζουν κατά κύριο λόγο ζητήματα εν γένει της εθνικής οικονομίας και λιγότερο των τεχνικών οικονομικών του κράτους.

Το σταθερό πολιτικό περιβάλλον που ανέδειξαν οι κάλπες του Ιουλίου καθώς και οι μέχρι σήμερα κυβερνητικές εξαγγελίες για αναπτυξιακές πρωτοβουλίες αποτυπώνονται άλλωστε και στην άνοδο του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης και του δείκτη οικονομικού κλίματος για τον μήνα Οκτώβριο που έφτασε σε υψηλό 19 ετών. Παρότι η επίδοση αυτή επηρεάστηκε αρκετά από χειροπιαστές ενέργειες όπως η ψήφιση της ρύθμισης των

120 δόσεων και η μείωση ΕΝΦΙΑ, κατά κύριο λόγο το κλίμα αισιοδοξίας στηρίζεται περισσότερο σε

προσδοκίες παρά σε μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες και τομείς στο παραγωγικό μοντέλο, που βρίσκονται ακόμα εν αναμονή.

Ταυτόχρονα η κυβέρνηση επιλέγει μέχρι στιγμής παραδοσιακές δραστηριότητες τόνωσης της αγοραστικής κίνησης και των ρυθμών ανάπτυξης, όπως η απαλοιφή του ΦΠΑ από την αγορά ακινήτων και οι διευκολύνσεις στην απόκτηση ΙΧ. Οι τομείς αυτοί, δεδομένης της αδύναμης στήριξης του τραπεζικού συστήματος σε σχέση με το παρελθόν, μπορούν βραχυπρόθεσμα να ενισχύσουν την εμπορική και αναπτυξιακή κινητικότητα. Για να αποδώσουν όμως την αναγκαία και ουσιαστική επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη χρειάζεται να ενταχθούν σε ένα μακροπρόθεσμο εθνικό αναπτυξιακό σχεδιασμό, καινοτόμας και επενδύσεων που θα απαντά στις προκλήσεις της νέας, ψηφιακής και άκρως ανταγωνιστικής εποχής.

Η εγκωμιαστική καχυποψία των δανειστών και των αγορών

Παρά την σαφή μεταστροφή του οικονομικού ενδιαφέροντος σε πιο δημιουργικό και αναπτυξιακό πλαίσιο σε σχέση με το «λογιστικό» που είχαμε συνηθίσει στο άμεσο παρελθόν, η παραμονή της χώρας σε ειδικό καθεστώς ενισχυμένης εποπτείας μετά την λήξη των προγραμμάτων διάσωσης απαιτεί την τήρηση υποχρεώσεων και την εκπλήρωση προϋποθέσεων. Από την αποτελεσματικότητα και την ταχύτητα των ενεργειών θα εξαρτηθεί τόσο η επίσπευση του χρόνου πραγματικής εξόδου της χώρας στις αγορές όσο και η νέα εθνική προσπάθεια για απομείωση του χρέους.

Από την αποτελεσματικότητα και την ταχύτητα εκπλήρωσης των εκκρεμοτήτων της μετα-μνημονιακής εποπτείας θα εξαρτηθεί τόσο η επίσπευση του χρόνου πραγματικής εξόδου της χώρας στις αγορές όσο και η νέα εθνική προσπάθεια για απομείωση του χρέους.

Ένας μικρός σκόπελος που καλείται να προσπεράσει η ελληνική κυβέρνηση σε αυτή την πορεία, είναι το κλείσιμο κάποιων τελευταίων εκκρεμοτήτων της ολοκληρωμένης 4^{ης} –εκτός προγράμματος- αξιολόγησης ως τις 20 Νοεμβρίου, οπότε και θα δημοσιευθεί η 6μηνιαία Έκθεση Προόδου του μεταμνημονιακού προγράμματος από την Κομισιόν. Το περιεχόμενο της Έκθεσης έχει ιδιαίτερη σημασία για την είσπραξη της δόσης Δεκεμβρίου από τα κέρδη των ελληνικών ομολόγων καθώς και για την ενίσχυση των αξιώσεων διεκδίκησης μείωσης του ποσοστού των πλεονασμάτων.

Οι εκκρεμότητες αυτές αφορούν ζητήματα για τα οποία έχουν αναληφθεί ήδη ή βρίσκονται σε εξέλιξη νομοθετικές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης:

- Κόκκινα Δάνεια και προστασία Α' κατοικίας¹

¹ Αξίζει να σημειωθεί η διακριτική αποστασιοποίηση του Διοικητή της ΤτΕ **Γιάννη Στουρνάρα** από το «Σχέδιο Ηρακλής» για τα κόκκινα δάνεια που προωθεί η κυβέρνηση, το οποίο στην ουσία αποτελεί ολοκλήρωση του σχεδίου της

- Διοίκηση των ΔΕΚΟ και πορεία ιδιωτικοποιήσεων
- Ληξιπρόθεσμες οφειλές του Δημοσίου προς τους ιδιώτες

Πρόσθετο εμπόδιο στην προσπάθεια βελτίωσης της Έκθεσης του Νοεμβρίου αποτελεί η χαμηλότερη των προσδοκιών της ελληνικής κυβέρνησης πρόβλεψη ρυθμού ανάπτυξης της χώρας στο 1.8% για το 2019, η οποία εκδόθηκε μόλις από την Κομισιόν.² Η εξέλιξη αυτή εντείνει την ανάγκη για επίσπευση όλων των μεταρρυθμίσεων και των παρεμβάσεων που θα ενισχύσουν τον ρυθμό ανάπτυξης ακόμη και σε βραχυπρόθεσμο στάδιο καθώς απομακρύνει ακόμη περισσότερο τον ζωτικής σημασίας στόχο του ρυθμού ανάπτυξης 2.8% για το 2020 και 2021 που έχει θέσει η κυβέρνηση στο Προσχέδιο Προϋπολογισμού.³

Όσον αφορά το μείζον ζήτημα της επιστροφής της χώρας σε Επενδυτική Βαθμίδα, μετά την ολοκλήρωση μιας σειράς αξιολογήσεων από διεθνείς οίκους για το 2019⁴ η πλήρης και πραγματική επιστροφή της Ελλάδας στις αγορές, ως κανονική χώρα που εξυπηρετεί τις χρηματοδοτικές της ανάγκες από τους διεθνείς επενδυτές κι όχι μόνο από περιοδικές εκδόσεις ομολόγων, προβλέπεται για το Α' εξάμηνο του 2021 κι αυτό με την βασική προϋπόθεση πως θα συνεχίσει να πορεύεται στο πλαίσιο διαφύλαξης ή ενίσχυσης 4^{ων} κρίσιμων αξόνων για την πορεία των αξιολογήσεων:

- Περιβάλλον πολιτικής σταθερότητας
- Προσέλκυση και στήριξη των Επενδύσεων – Ενίσχυση των ρυθμών Ανάπτυξης
- Πειθαρχημένη Δημοσιονομική Πολιτική με σταδιακή μείωση της φορολογίας σε όφελος των Επενδύσεων
- Ολιστική αντιμετώπιση των πληγών του Τραπεζικού Συστήματος

Πολιτική Κένυς με αποτελέσματα ...Φρίντμαν

Τον Σεπτέμβριο του 2018 τα βασικά κοινοβουλευτικά κόμματα (ΣΥΡΙΖΑ, ΝΔ, ΚΙΝΑΛ, ΑΝΕΛ) ψήφισαν την τροπολογία της τότε κυβέρνησης για την αύξηση του κατώτατου μισθού, η οποία εφαρμόστηκε τον Φεβρουάριο του 2019. Αρκετοί αναλυτές, οικονομολόγοι, ενώσεις εργοδοτών αλλά και εργατικά κέντρα είχαν αντιδράσει σε αυτή την τροπολογία, την θεωρούσαν προσχηματική και στην ουσία ανεφάρμοστη, αφού ούτε τα παραγωγικά, ούτε τα αναπτυξιακά μεγέθη της χώρας δικαιολογούσαν αύξηση του μισθολογικού κόστους. Τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής, την οποία η τότε κυβέρνηση δια της υπουργού εργασίας κυρίας **Αχτσιόγλου**, είχε εντάξει στην λεγόμενη «επεκτακτική

προηγούμενης κυβέρνησης. Ο Διοικητής της ΤτΕ συστήνει ακόμη πιο δραστική και ολιστική παρέμβαση:
<https://www.euro2day.gr/news/economy/article/1701734/stoyrnaras-shmantiko-alla-ohi-arketo-vhma-to-shedi.html>

²https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6215

³ Ποσοστό 2-2.3% προβλέπει μέχρι στιγμής η πιο αισιόδοξη πρόβλεψη των θεσμών για το 2020 που αναθεωρείται ανά 6μηνο.

⁴ Moody's, Scope, Fitch, Standard and Poor's, DBRS

μισθολογική πολιτική Κεϋνσιανής έμπνευσης»⁵, φάνηκαν μέσα από τα Στοιχεία Απασχόλησης του ΕΦΚΑ⁶ που δημοσιεύθηκαν πρόσφατα και αφορούν τον Απρίλιο του 2019.

Οι εργοδότες προκειμένου να απορροφήσουν την αύξηση του κατώτατου μισθού – η οποία δεν ανταποκρινόταν στις επιδόσεις της αγοράς- αναπροσάρμοσαν συμβάσεις υπαρχόντων εργαζομένων προς τα κάτω ή μετέτρεψαν συμβάσεις πλήρους απασχόλησης σε μερικής. Αποτέλεσμα ήταν η μείωση του μ.ο. των μισθών των πλήρως απασχολουμένων τον Απρίλιο σε σχέση με τον Ιανουάριο (πριν εφαρμοστεί η αύξηση).

Όπως προκύπτει λοιπόν από τις Αναλυτικές Περιοδικές Δηλώσεις (ΑΠΔ) που δηλώνουν οι επιχειρήσεις **ο μέσος μισθός για την πλήρη απασχόληση κατά τον μήνα Απρίλιο ήταν 1.170,73 ευρώ** μεικτά, **μειωμένος κατά 1,73%** σε σχέση με τον αμέσως προηγούμενο μήνα **Μάρτιο**. Τον Ιανουάριο, πριν δηλαδή από την αύξηση του κατώτατου μισθού, τα στοιχεία του ΕΦΚΑ έδειχναν ότι ο μέσος μισθός πλήρους απασχόλησης ήταν της τάξης των **1.175,83 ευρώ μεικτά**. Αν υπολογίσουμε σε αυτά την αύξηση και της συνολικής απασχόλησης κατά 9,5% σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα, τόσο των ασφαλισμένων με πλήρη απασχόληση στις επιχειρήσεις **10,86%**, όσο και των μερικώς απασχολουμένων κατά **6,93%**, **τότε τι συνέβη και μειώθηκε ο μέσος μισθός, παρά την αύξηση του κατώτατου; Αυτό που φοβόταν μερίδα των εργατικών κέντρων και κατήγγειλαν εργοδοτικές ενώσεις: Οι εργοδότες προκειμένου να απορροφήσουν αυτή την αύξηση –που δεν ανταποκρινόταν στις επιδόσεις της αγοράς- αναπροσάρμοσαν συμβάσεις υπαρχόντων εργαζομένων προς τα κάτω ή μετέτρεψαν συμβάσεις πλήρους απασχόλησης σε μερικής. Τι πέτυχε με αυτόν τον τρόπο η τότε κυβέρνηση (και με την συμβολή των υπολοίπων κομμάτων); Να αφαιρέσουν κι άλλα κεφάλαια από τον κόσμο της εργασίας και να εξομοιώσουν προς τα κάτω το ύψος των αμοιβών και την ποιότητα των συμβάσεων. Γυρεύοντας δηλαδή πολιτική του Κένυς η κατάληξη ανέδειξε ...Φρίντμαν και μάλιστα αναίμακτα.**

Προσφυγικό-Μεταναστευτικό: Αποτυχία αξίας 2.2. δισεκ. Ευρώ

Ένα από τα δυσκολότερα ζητήματα που κλήθηκε να αντιμετωπίσει η νέα κυβέρνηση από τις πρώτες ώρες ανάληψης των καθηκόντων της ήταν η διαχείριση του Προσφυγικού-Μεταναστευτικού προβλήματος, η κατάσταση του οποίου επιδεινώθηκε ξανά το περασμένο καλοκαίρι μετά από μια περίοδο ύφεσης και ομαλοποίησης των μεταναστευτικών ροών. Το ΔΙΚΤΥΟ έχει επισταμένως ασχοληθεί με το ζήτημα μέσα από σειρά μελετών και αναλύσεων αλλά και διοργανώνοντας μεγάλο

⁵ Η οποία εφαρμόστηκε κατά κόρον σε ευρωπαϊκές οικονομίες τις προηγούμενες δεκαετίες, σε εποχές όμως μεγάλων ρυθμών ανάπτυξης και πλεονασμάτων.

⁶ Στοιχεία Απασχόλησης ΕΦΚΑ για τον Μήνα Απρίλιο 2019 (Δημοσίευση 1 Νοεμβρίου 2019)
<https://www.efka.gov.gr/el/anakoinoseis/stoicheia-apascholeses-aprilios-2019>

διεθνές συνέδριο στην Αθήνα το 2016⁷ με την συμμετοχή εκπροσώπων όλων των εμπλεκομένων (ΕΕ, Ευρωκοινοβούλιο, τότε Υπουργών, πρ. Πρωθυπουργών Κομμάτων, Think Tank, Ακαδημαϊκών, ΜΚΟ) υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Παυλόπουλου, στα συμπεράσματα του οποίου έγινε λόγος για ένα υπερεθνικό και κυρίως μακροχρόνιο ζήτημα που ήρθε για να μείνει και καμία χώρα – ειδικά με το μέγεθος και την γεωγραφία της Ελλάδας- δεν μπορεί να αντιμετωπίσει από μόνη της. Επισημάνθηκαν μάλιστα όλες οι ενέργειες διαχείρισης του σε διεθνές και εθνικό επίπεδο και ειδικότερα οι δράσεις προσαρμογής της ελληνικής πολιτείας και κοινωνίας στις νέες συνθήκες. Αντί όμως της άσκησης συγκροτημένης εθνικής πολιτικής, μακρόπνοου χαρακτήρα στο συγκριμένο θέμα, φτάσαμε 4 χρόνια μετά το πρώτο κύμα μαζικών ροών, στην ομολογία-έκκληση του αρμόδιου Έλληνα Υπουργού προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πως «η κατάσταση στο Αιγαίο είναι μη διαχειρίσιμη». Ακόμα χειρότερα, σε πλήρη αποσύνδεση «λόγων και έργων» κατά τη διάρκεια της θητείας της προηγούμενης κυβέρνησης, μεγάλος αριθμός ανθρώπων παρέμεινε εγκλωβισμένος σε δομές φιλοξενίας κάκιστων συνθηκών, με ανυπολόγιστο κόστος για την υγεία των ατόμων, προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και διεθνή δυσφήμιση της χώρας.

Αντί της άσκησης συγκροτημένης εθνικής πολιτικής, μακρόπνοου χαρακτήρα στο Προσφυγικό-Μεταναστευτικό, φτάσαμε 4 χρόνια μετά το πρώτο κύμα μαζικών ροών, στην ομολογία-έκκληση του αρμόδιου Έλληνα Υπουργού προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πως «η κατάσταση στο Αιγαίο είναι μη διαχειρίσιμη». Σε πλήρη αποσύνδεση «λόγων και έργων» η προηγούμενη κυβέρνηση επέτεινε τον εγκλωβισμό μεγάλου αριθμού ανθρώπων σε δομές φιλοξενίας κάκιστων συνθηκών, με ανυπολόγιστο κόστος για την υγεία των ατόμων, προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και διεθνή δυσφήμιση της χώρας.

Αντλώντας στοιχεία από το τελευταίο Ενημερωτικό Δελτίο της Κομισιόν⁸ για την οικονομική υποστήριξη της Ελλάδας για το συγκεκριμένο ζήτημα τα τελευταία χρόνια διαπιστώνουμε πως στη χώρα μας έχει προσφερθεί συνολική οικονομική βοήθεια από την ΕΕ ύψους **2.2. δισεκ. ευρώ**, εκ των οποίων έχουν εκταμιευθεί τα **1.83 δισεκ. Ευρώ**.

⁷ Διεθνές Συνέδριο Greece Forward II <http://todiktio.eu/index.php/activity/labs-events/item/702-diethnes-synedrio-greece-forward-ii>

⁸ Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δελτίο Χρηματοδότησης Προσφυγικού – Μεταναστευτικού, Ελλάδα, Νοε 2019 https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information_en

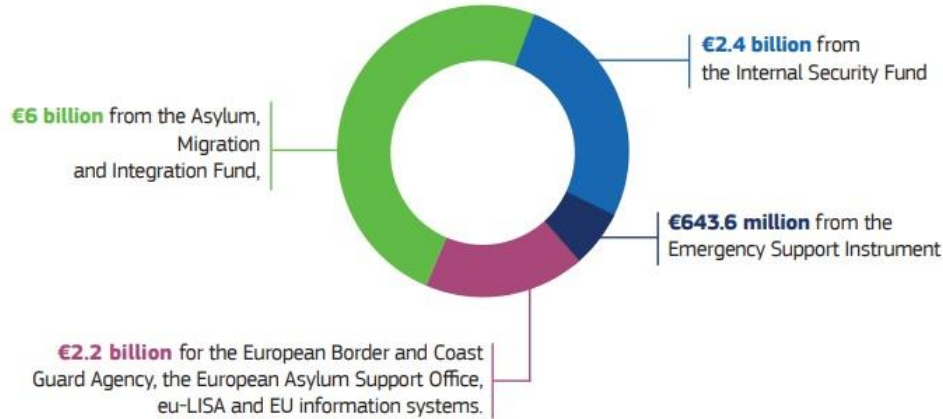

Από το ποσό αυτό, όπως φαίνεται στο αναλυτικό δελτίο της Κομισιόν, έχουν χρηματοδοτηθεί υπουργεία και άλλοι κρατικοί φορείς, μεγάλοι διεθνείς οργανισμοί και αρκετές ΜΚΟ. **Μόνο για το Υπουργείο Άμυνας αναφέρονται συνολικά ποσά από το 2015 ύψους 127.7 εκ. Ευρώ** ενώ για το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής 10.42 εκ. Ευρώ και για την Υπηρεσία Ασύλου 11.48 εκ. Ευρώ.

Από τον πίνακα που δείχνει το ύψος των **συνολικών δαπανών της ΕΕ** για το Προσφυγικό – Μεταναστευικό προς όλα τα κράτη-μέλη από το 2015 που φτάνει το ποσό των **11.3 δισέκ. Ευρώ**, διαπιστώνουμε πως μόνο στην **Ελλάδα κατευθύνθηκε το 25%** περίπου (2.2 δισεκ.) του συνολικού ευρωπαϊκού προϋπολογισμού. Στη σύγκριση μάλιστα με άλλες χώρες με τα αντίστοιχα προβλήματα όπως Ιταλία και Ισπανία, η Ελλάδα πάλι υπερέχει μακράν αφού και οι δύο χώρες έχουν λάβει συνολικά ποσά κάτω του ενός δισέκ. η κάθε μία (**Ιταλία 950 εκ. Ευρώ** και **Ισπανία 770 εκ. Ευρώ**).

Support to EU Member States

The EU budget has supported Member States and EU Agencies with almost **€11.3 billion** since 2015 to respond to immediate challenges on the ground as well as investing in stronger and more efficient asylum systems, more efficient return procedures and integration measures as well as better management of the EU's external borders.

*Figures represent current EU budget commitments and have been rounded up or down. They are subject to change.

Η ανάγνωση των παραπάνω στοιχείων πέρα από τον προβληματισμό που προκαλεί για την αποτελεσματικότητα διαχείρισης μεγάλων ποσών του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού, δημιουργεί και ερωτήματα για το που καταλήγουν τελικά αυτά τα ποσά, αν δαπανήθηκαν σωστά ή αν σπαταλήθηκαν και αν θα ήταν δυνατή μια ορθότερη αξιοποίηση τους προς όφελος των ανθρώπινων συνθηκών διαβίωσης, ασφάλειας και αξιοπρέπειας.

Ένας κόσμος που (δείχνει να) ωριμάζει ξανά;

Έχουμε αναφερθεί αναλυτικά σε προηγούμενα δελτία στην τρέχουσα «διεθνή αναταραχή» η οποία συνδέεται με μια σειρά από σημαντικά γεγονότα που προκάλεσαν συμπτώματα αποσταθεροποίησης των παραδοσιακών διεθνών σχέσεων και συνεργασιών (Brexit και «Εμπορικός Πόλεμος» ΗΠΑ – Κίνας). Δύο αξιοσημείωτα κείμενα των Financial Times που δημοσιεύθηκαν πρόσφατα, προβάλλουν ισχυρές πιθανότητες για αντιστροφή του μέχρι σήμερα συγκρουσιακού χαρακτήρα αυτών των γεγονότων και ομαλοποίηση των συνθηκών. Το ένα μέρος αφορά την διμερή συμφωνία ΗΠΑ – Κίνας για αμοιβαία μείωση δασμών σε σειρά προϊόντων που ανταλλάσσουν οι οικονομίες τους μεταξύ τους, «θερμαίνοντας» τις σχέσεις των δύο μεγαλύτερων οικονομιών μέσα στο περιβάλλον του όψιμου και ιδιότυπου «ψυχρού πολέμου».⁹ Το άλλο μέρος αφορά την ανάλυση του βραβευμένου Βρετανού συγγραφέα με σπουδές στην Οξφόρδη και το Χάρβαρντ Simon Kuper, ο οποίος εφευρίσκει τον όρο «Brino» αντί του «Brexit», περιγράφοντας με αυτόν τον όρο την διατήρηση μιας ...μονίμως προσωρινής σχέσης της ΕΕ με το Ηνωμένο Βασίλειο, η οποία θα συμβιβάζει τον τίτλο του «μη μέλους» που ψήφισε η πλειοψηφία των Βρετανών με του «σαν μέλους» που προβλέπει όμως

⁹ <https://www.ft.com/content/2292a394-0135-11ea-b7bc-f3fa4e77dd47>

οικονομικές και θεσμικές υποχρεώσεις του ΗΒ προς την ΕΕ, χωρίς όμως σκληρό Brexit και κάθετη ρήξη.¹⁰ Κανείς δεν μπορεί να προδικάσει την οριστική κατάληξη αυτού του πρωτοφανούς διεθνούς «διαπραγματευτικού θρίλερ», η χρονική ανοχή πάντως που έχει δείξει η Ευρώπη μέχρι σήμερα και οι συνεχείς παρατάσεις στις διαπραγματεύσεις κάνουν αρκετά λογικά και εφαρμόσιμα τα γραφόμενα του γνωστού συγγραφέα και αναλυτή...

100+ ημέρες του μέλιτος...

Χωρίς να παραβλέπουμε τις ιδιαιτερότητες των πρόσφατων εθνικών εκλογών, οι μετρήσεις κοινής γνώμης που έχουν δημοσιευθεί έκτοτε, επιβεβαιώνουν τον πάγιο και διαχρονικό κανόνα των μετεκλογικών δημοσκοπήσεων με την υψηλότερη επιρροή του κυβερνώντος κόμματος, την υψηλότερη δημοφιλία του πρωθυπουργού, τις αυξημένες προσδοκίες των πολιτών από την νέα κυβέρνηση κλπ. Γνωστός και διαχρονικός επίσης είναι ο κανόνας της μη χρήσης αυτών των μετρήσεων για εξαγωγή συμπερασμάτων καθώς αποτελούν κατά κανόνα φυσική και ψυχολογική συνέχεια της εκλογικής διαδικασίας. Αξίζει βέβαια να σταθούμε σε δύο συγκεκριμένα στοιχεία, τα οποία συνδέονται με τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης συγκυρίας που αναφέραμε παραπάνω.

1. Τα υψηλά ποσοστά των πολιτών που πιστεύει ότι η κυβέρνηση θα υλοποιήσει τις υποσχέσεις της.
2. Την μεγάλη διείσδυση δημοφιλίας του Πρωθυπουργού στους ψηφοφόρους του ΚΙΝΑΛ (90%), ΚΚΕ (40%), ΣΥΡΙΖΑ (30%).

Η πρώτη διαπίστωση, μετά την εμπειρία διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ και τον ρόλο της «αλήθειας» στο δημόσιο βίο, φέρνει την κυβέρνηση Μητσοτάκη αντιμέτωπη στην ουσία με την ίδια της την προγραμματική συνέπεια. Προς το παρόν καρπώνεται την πιο ήπια και φειδωλή σε υποσχέσεις προεκλογική περίοδο που έζησε η ελληνική κοινή γνώμη τα τελευταία 20 χρόνια, όμως ο πήχης των προσδοκιών παραμένει ψηλά, οι ανάγκες της χώρας χρήζουν άμεσων και τολμηρών παρεμβάσεων σε πολλούς τομείς και η πιθανή επανάπαυση στην σύγκριση με το αποτυχημένο παρελθόν μπορεί να κοστίσει ακριβά.

Το δεύτερο εντυπωσιακό εύρημα μιας σειράς μετρήσεων, έχει βεβαίως την εξήγησή του και διαπερνά σε επιρροή περισσότερα κόμματα από αυτό που ηγείται ο Πρωθυπουργός. Αφενός ο τρόπος στελέχωσης της κυβέρνησης και του κρατικού μηχανισμού κι αφετέρου η πρώτη αντιμετώπιση μιας σειράς ζητημάτων που ο ΣΥΡΙΖΑ ως κυβέρνηση προέτασε ως «πολιτικά βαρόμετρα» στο άξονα «προόδου-συντήρησης» σε συνδυασμό με το διαχρονικό πολιτικό προφίλ του δικαιολογούν την μεγάλη διείσδυση Μητσοτάκη στον κόσμο της Κεντροαριστεράς (Προσφυγικό-Μεταναστευτικό, Συμφωνία των Πρεσπών κ.α.).

¹⁰ <https://www.ft.com/content/9dc1703a-faa6-11e9-98fd-4d6c20050229>

Η εσφαλμένη ανάγνωση των μηνυμάτων της κοινής γνώμης και πολύ περισσότερο των αναγκών της εποχής μπορεί να εγκλωβίσει τα κόμματα της αντιπολίτευσης που θέλουν να καρπωθούν το μερίδιο τους στον «αντι-συντηρητικό» άλλο πόλο, σε μια στείρα και αναποτελεσματική παρουσία η οποία απλώς θα διευρύνει την διάρκεια ζωής του νέου κυβερνητικού κύκλου.

Από την άλλη πλευρά, το ξεκάθαρο αυτό μήνυμα της κοινής γνώμης, προειδοποιεί πως η παλαιοκομματική ρητορική περί «δεξιάς-ακροδεξιάς», «νεοφιλελευθερισμού», «αντιλαϊκών μέτρων» και λοιπές μεταπολιτευτικές λεκτικές κορώνες που μπορεί να συνεισέφεραν προεκλογικά στο 32% του

ΣΥΡΙΖΑ, δεν αποτελούν βάση για ανάπτυξη αντιπολιτευτικής τακτικής. Η εσφαλμένη ανάγνωση των μηνυμάτων της κοινής γνώμης και πολύ περισσότερο των αναγκών της εποχής μπορεί να εγκλωβίσει τα κόμματα της αντιπολίτευσης που θέλουν να καρπωθούν το μερίδιο τους στον «αντι-συντηρητικό» άλλο πόλο, σε μια στείρα και αναποτελεσματική παρουσία η οποία απλώς θα διευρύνει την διάρκεια ζωής του νέου κυβερνητικού κύκλου.

ΣΥΝΤΑΞΗ ΔΕΛΤΙΟΥ (αρ. 71):

Γιώργος Παπούλιας
Πολιτικός Επιστήμονας ΜΑ,
Συνεργάτης ΔΙΚΤΥΟΥ

Για το
**ΔΙΚΤΥΟ για την Μεταρρύθμιση στην
Ελλάδα και την Ευρώπη**

Διάκου 20 & Συγγρού 1

11743, Αθήνα

τηλ: 210 9247814

φαξ: 210 9227244

www.todiktio.eu

info@todiktio.gr

Όσον αφορά το κυβερνόν κόμμα, η πρόκληση για την ΝΔ είναι η κατάρτιση κι ενσωμάτωση ενός νέου και συνεκτικού εθνικού αφηγήματος. Αφήγημα το οποίο θα κρατά ζωντανές τις ρίζες ενός μεγάλου λαϊκού κόμματος και ταυτόχρονα θα το αποσυνδέσει από τον διακομματικό, «αριστερού τύπου», λαϊκισμό της μεταπολίτευσης, με την παράλληλη εθνικιστική υστερία αρκετών στελεχών της. Κυρίως όμως – κι αυτό αφορά την χώρα καθώς αυτή την περίοδο κυβερνά με αυτοδυναμία- υπάρχει ανάγκη να περάσει γρήγορα από τις «μικρές νίκες» των αποσπασματικών μέτρων, στις βαθιές και ανατρεπτικές μεταρρυθμίσεις που απαιτεί ο 21ος αιώνας. Εκεί θα κριθεί αν η διακυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη θα αφήσει εθνικό αποτύπωμα κι αν θα σταθεί αντάξια στις αυξημένες προσδοκίες των πολιτών.